
Хроніка наукового життя

ЮВІЛЕЙНА СЕСІЯ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ ВІДДІЛЕННЯ ІНФОРМАТИКИ НАН УКРАЇНИ, ПРИСВЯЧЕНА 100-РІЧЧЮ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ АКАДЕМІКА НАН УКРАЇНИ О.І. КУХТЕНКА, КИЇВ, 18 БЕРЕЗНЯ, 2014 Р.

18 березня 2013 р. у конференц-залі Інституту кібернетики ім. В.М. Глушкова було проведено ювілейну сесію, присвячену пам'яті академіка НАН України Олександра Івановича Кухтенка – відомого вченого в галузі інформатики, технічної кібернетики, теорії інваріантності, автоматичного керування та теорії систем. Його фундаментальна наукова спадщина викладена в понад 150 наукових статтях та монографіях. Підготовлені ним 12 докторів і понад 40 кандидатів наук стали запорукою зростання авторитету його наукової школи. Педагогічний і організаторський талант академіка НАН України О.І. Кухтенка, його тонке відчуття нового в поєднанні з енциклопедичними знаннями суттєво вплинули на розвиток багатьох перспективних наукових напрямів. Видатні заслуги вченого були відзначені багатьма преміями та державними нагородами.

Урочисте засідання відкрив заступник академіка-секретаря Відділення інформатики, академік НАН України П.І. Андон.

Віце-президент НАН України, голова Секції фізико-технічних і математичних наук, член Президії НАН України А.Г. Наумовець зачитав учасникам ювілейній сесії Загальних зборів привітання Президента НАН України Б.Є. Патона та побажав доброго здоров'я, миру, нових творчих звершень на благо вітчизняної та світової науки.

На ювілейній сесії Загальних зборів було заслухано наступні доповіді: “Олександр Іванович Кухтенко – відомий учений і педагог” (доктор технічних наук, професор, завідувач відділу, заступник директора ННК “Інститут прикладного системного аналізу” НТУУ “КПІ” МОН України та НАН України Н.Д. Панкратова); “Про життя і творчість Олександра Івановича Кухтенка” (член-кореспондент НАН України В.Ф. Губарев); “Розвиток та застосування аерокос-

мічних інформаційних технологій” (професор, доктор технічних наук, проректор з наукової роботи Національного авіаційного університету В.П. Харченко); “Внесок Олександра Івановича Кухтенка у становлення фундаментальних основ теорії автоматичного управління” (професор, доктор технічних наук В.В. Павлов); “Ідейний спадок академіка НАН України О.І. Кухтенка в області інерційної навігації і управління рухомим об'єктами” (доктор технічних наук Д.В. Лебедев).

Доповідь Н.Д. Панкратової була присвячена науково-дослідній діяльності О.І. Кухтенка, що заклала засади створення ННК “ІПСА” НТУУ “КПІ” МОН України та НАН України. Академік належав до плеяди вчених, наукова діяльність яких визначила становлення кібернетики як науки. Результатом їх роботи стало формування теоретичної і прикладної баз кібернетики. До теоретичного аспекту наукової концепції О.І. Кухтенка належали праці у сфері абстрактної та загальної теорії систем, а до прикладного аспекту – дослідження у галузі систем, інваріантних до збурювань.

Доповідь члена-кореспондента НАН України В.Ф. Губарева розкрила етапи творчої біографії академіка О.І. Кухтенка і супроводжувалася слайдами з фото сімейного архіву вченого.

Доповідь В.П. Харченка була присвячена реалізації ідей видатного вченого на сучасному етапі в Національному авіаційному університеті. О.І. Кухтенко з 1950-х рр. почав працювати в Київському інституті цивільно-повітряного флоту, нині – Національний авіаційний університет (НАУ). У 1957 р. він створив кафедру автоматичного управління та авіаційної автоматики, яку він очолював на протязі 20 років. Також у 1958–1961 рр. О.І. Кухтенко був проректором з науково-дослідницької роботи.

В.П. Харченко назвав 4 основні напрями наукової діяльності НАУ (авіаційно-космічні технології, аеро-космічні системи моніторингу на базі рухомих об'єктів, інформаційні технології та комплексний захист інформації, охорона навколишнього середовища) та розповів про низку науково-технічних проектів в університеті.

Серед оголошених доповідей можна виділити яскравий виступ В.В. Павлова, аспіранта О.І. Кухтенка. Доповідач розповів про початковий етап теорії інварі-

антності та вклад його вчителя в її визнання та становлення.

О.І. Кухтенко був широких поглядів, поєднував глибокі математичні знання зі здатністю реалізувати складні науково-технічні проекти. У 1958–1959 рр. вчений працював головним конструктором тренажерів посадки та злету з Місяця у Центрі підготовки космонавтів.

Завершилися Загальні збори виступом дочки видатного вченого Тетяни Олександрівни Кухтенко, наукового співробітника Центру ім. Г.М. Доброва.

*С.О. Жабін, канд. істор. наук,
учений секретарь ЦДПН ім. Г.М. Доброва НАН України*